

Bijlage A: Methode informatiebeeld R&E

Oktober 2021

Aanleiding en doelstelling

Het programma Radicalisering & Extremisme heeft de behoefte om zicht te hebben op radicalisering en extremisme in de stad. Welke informatie is beschikbaar die hier inzicht in geeft? Welke ontwikkelingen zijn zichtbaar in de verschillende vormen van radicalisering? Om hier inzicht in te krijgen wordt halfjaarlijks een informatiebeeld opgesteld. Dit zodat het programmateam, gezamenlijk met de partners, tijdig kan bepalen of en welke bijsturing nodig is en in hoeverre er voldoende zicht is op bepaalde (nieuwe) fenomenen of gebieden. Ook kan het beeld dienen om input te geven aan het sociaal domein en preventief beleid gericht op het tegengaan van de vatbaarheid voor radicalisering.

Methode

Stadsdelen

Het informatiebeeld van oktober 2021 bouwt voort op eerdere informatiebeelden (april 2021 en oktober 2020). In totaal zijn voor dit informatiebeeld negen gesprekken gevoerd met professionals uit de stadsdelen. Doordat dit beeld voortbouwt op eerdere informatiebeelden is het totale aantal professionals dat hieraan heeft bijgedragen echter groter. Zo zijn voor het informatiebeeld van april 2021 focusgroepen in de stadsdelen gehouden met bij elkaar 54 professionals. Verder zijn vanuit Onderzoek, Informatie & Statistiek (OIS) voor het beeld van april 2021 cijfers aangeleverd vanuit de Burgermonitor (2019) en Veiligheidsmonitor (2020), op stadsdeel- en op gebiedsniveau. Voor het beeld van oktober 2021 zijn geen actuelere cijfers beschikbaar en zijn dus dezelfde gegevens gebruikt.

Op basis van alle gesprekken en de OIS-cijfers zijn de beelden per stadsdeel opgesteld. Deze concepten zijn vervolgens voorgelegd aan ^{5.1.2.e} van de stadsdelen om het beeld te verifiëren en na te gaan of de informatie nog actueel is.

Andere bronnen

Naast de informatie vanuit de stadsdelen is het informatiebeeld van oktober 2021 gebaseerd op de volgende bronnen:

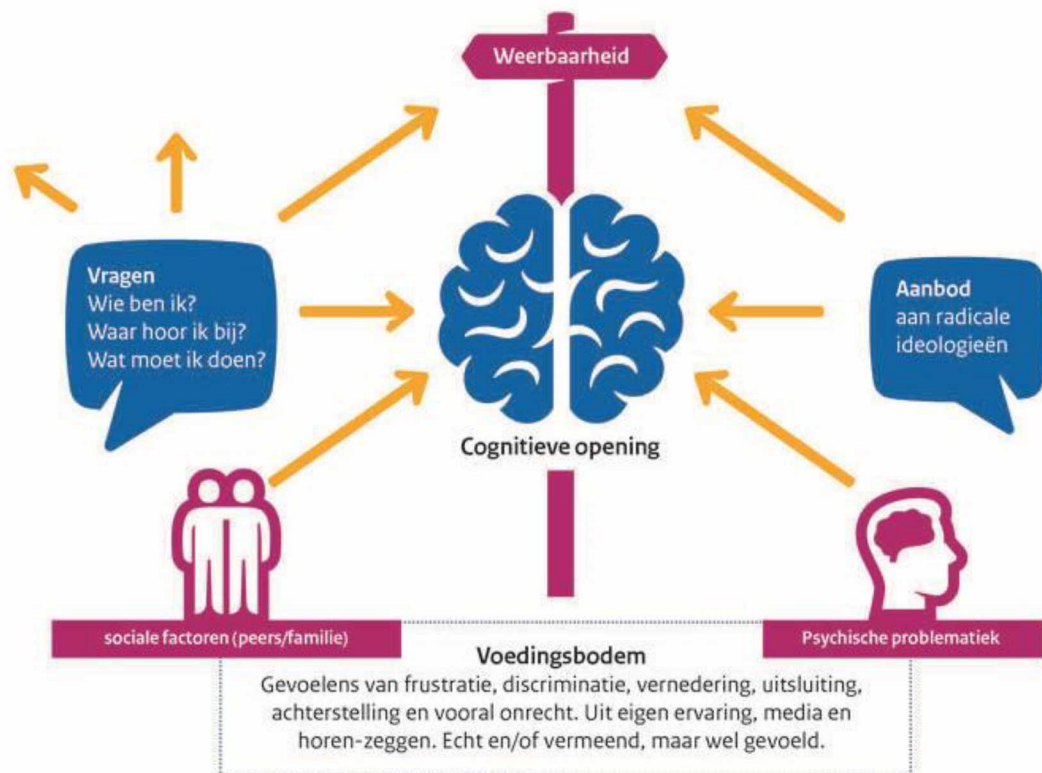
- Informatie vanuit de iPGA-R (peildatum 1 oktober 2021) en het Steunpunt Radicalisering (periode 1 april 2021 tot 1 oktober 2021);
- Dreigingsbeeld Terrorisme Nederland van de NCTV (voornamelijk nr. 55);
- ^{5.1.2.i}
- Analytisch gesprek op fenomeenniveau met de Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst, het Landelijk Steunpunt Extremisme, de Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid en Reclassering Nederland;
- Enkele gesprekken en overige beschikbare informatie binnen Openbare Orde en Veiligheid;

- Resultaten van een vragenlijstonderzoek onder 134 Amsterdamse professionals, afgenomen in de periode mei-juni 2021. Van dit onderzoek is een aparte uitgave met de belangrijkste bevindingen opgesteld, zie bijlage B.

Op basis van deze bronnen en de beelden per stadsdeel is een concept informatiebeeld opgesteld. Dit concept is vervolgens van feedback voorzien en waar mogelijk aangevuld door de politie (waaronder CTER), het Openbaar Ministerie, Reclassering Nederland en verschillende medewerkers van Openbare Orde en Veiligheid (OOV).¹ Citaten vanuit specifieke organisaties zijn aan hen voorgelegd ter verificatie.

Afbakening en beperkingen

Elk radicaliseringsproces is uniek, er is geen vast patroon.² Het model van Mellis (2014, zie afbeelding) maakt inzichtelijk dat er om te radicaliseren in elk geval aanbod van radicaal gedachtegoed moet zijn en een cognitieve opening voor dit gedachtegoed, die naast vatbaarheid bepaald wordt door onder meer sociale en psychische factoren. Externe factoren zoals het politieke klimaat of economische ontwikkelingen hebben geen directe invloed op radicalisering, maar sociale en individuele factoren spelen hierin een intermediërende rol. Met andere woorden: externe factoren bepalen de leefomgeving van het individu, maar sociale en individuele factoren bepalen hoe het individu op deze leefomgeving reageert.

¹ Het concept is ook voorgelegd aan de NCTV maar hiervan is geen feedback ontvangen.

² Zie Uitgangspuntennotitie preventie radicalisering voor een overzicht van literatuur en oorzaken van radicalisering.

Vooraf voor een preventieve aanpak is het van belang niet alleen informatie te hebben over personen die al bereid zijn tot extremisme, maar juist ook over wat daaraan vooraf gaat: de voedingsbodem of vatbaarheid. Risico van een dergelijk breed informatiebeeld is dat deze vatbaarheid als voorspeller wordt gezien voor radicalisering. Dit terwijl vatbaarheid alleen niet leidt tot radicalisering: er zijn immers veel personen die in meer of mindere mate vatbaar zijn, maar slechts een zeer klein aandeel hiervan radicaliseert. Bovendien radicaliseren ook personen die niet kwetsbaar zijn en is het risico op stigmatisering van bepaalde (groepen) personen of wijken groot. Tegelijkertijd is er behoefte zicht te hebben op wat er speelt in de stad en hier vroegtijdig naar te kunnen handelen: voorkomen is immers beter dan genezen.

In het informatiebeeld is gekozen voor een brede benadering en getracht dit dilemma recht te doen, evenals de notie dat over bepaalde factoren die wél van belang zijn voor radicalisering – zoals aanbod van extremistisch gedachtegoed of individuele factoren – géén informatie beschikbaar is. Aangezien radicalisering vaak in het onzichtbare speelt en ongrijpbaar is, zal een informatiebeeld over dit onderwerp altijd onvolledig zijn. Bovendien is de gemeente beperkt in wat zij kan en mag op het gebied van informatieverzameling, en daarmee voor een belangrijk deel afhankelijk van wat de veiligheidspartners binnen hun bevoegdheden kunnen delen. De gemeente is immers geen inlichtingenorganisatie en vindt het belangrijk haar bevoegdheden niet te buiten te gaan.

In het informatiebeeld is de informatie die momenteel beschikbaar is verwerkt. Door zowel cijfermatige als kwalitatieve informatie te gebruiken is getracht een zo compleet mogelijk beeld te geven. Beide typen informatie kennen echter beperkingen. Zo gaat het bij kwalitatieve informatie vaak om de mening van één persoon en is het niet mogelijk een representatief beeld te schetsen. Terwijl cijfers afhankelijk zijn van registratie of (in het geval van enquête-onderzoek) respons, en ook slechts een deel van het verhaal vertellen. Ook deze beperkingen moeten in gedachten worden gehouden bij het trekken van conclusies uit deze informatie.